

OULU

OAMK
OULU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Diak

OSAO

Leverage from
the EU
2014-2020

Yritysten ja organisaatioiden kiinnostus ja potentiaali skaalautuvien digitaalisten oppimiskäytäntöjen tuottamiseen koulutusviennissä sekä kansainvälisten kehitysrahoittajien hankkeisiin osallistumiseen

Työraportti

ScalED- digitaaliset koulutusratkaisut koulutusviennissä (A77600)

Pekka Eksymä

Kiinnostus ja potentiaali skaalautuvien digitaalisten koulutusten tuottamiseen

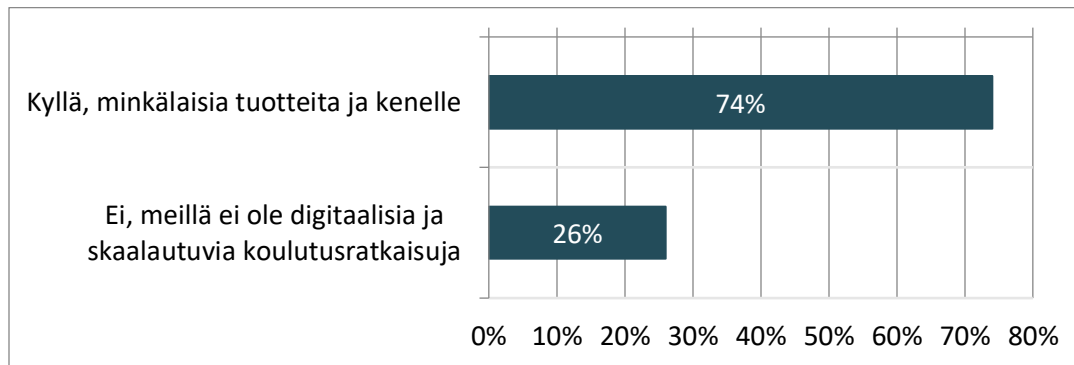
Oppimiseen ja koulutukseen liittyvät teknologiaratkaisut ovat nopeasti kasvava liiketoimintasektori kaikkialla maailmassa. Covid-19-pandemian aiheuttama nopea siirtyminen etäopiskeluun aiheutti valtavan kasvun ja kehityksen EdTech- ratkaisujen tarpeessa. Samalla on ymmärretty, että kehittyneet EdTech-ratkaisut ja etäopetus voivat olla hyvä ratkaisu parantaa opetuksen saavutettavuutta myös muista syistä. Pedagogiset suuntaukset ovat siirtymässä kohti opiskelijakeskeistä ja itseohjautuvampaa oppimista (Euroopan komissio, 2021). EdTech-ratkaisut voivat helpottaa opiskelijoiden yksilöllistä oppimista ja oppimisen seurantaan. EdTech-tuote voi käytännössä kattaa kokonaisen virtuaalisen oppimisympäristön, toimia opiskelijan itseopiskelun välineenä tai helpottaa opettajan arviointia. Se voi olla esimerkiksi opetusta tai ryhmäopiskelua täydentävä elementti tai oppimispeli. On perusteltua ennustaa, että EdTechin avulla tapahtuva oppiminen on tullut jäädäkseen.

Yritysten kiinnostus skaalautuvien digitaalisten koulutusten tuottamiseen

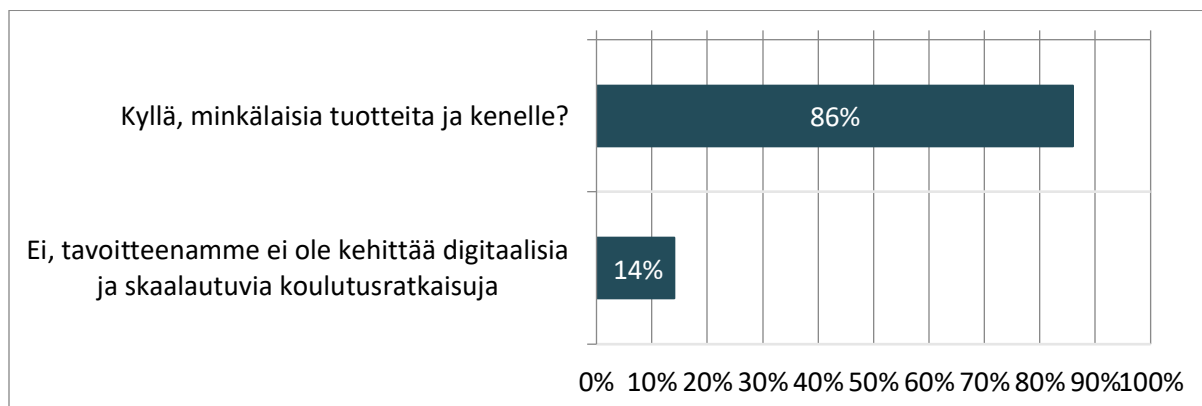
ScalED-hankkeen syyskuussa 2021 teettämän kyselyn perusteella digitaalisten koulutusvientituotteiden kehittämiseksi on kysyntää alueen koulutusviennin parissa toimivien yritysten ja organisaatioiden keskuudessa. Kyselyyn saatiin 36 vastausta. Vastaajista neljäsosa edusti koulutusorganisaatioita ja loput yksityisen sektorin toimijoita.

Kartoituksen yhtenä tarkoituksena oli selvittää alueen organisaatioiden ja yritysten koulutusratkaisujen tilaa, niiden kehittämistä sekä vientiä ulkomaille.

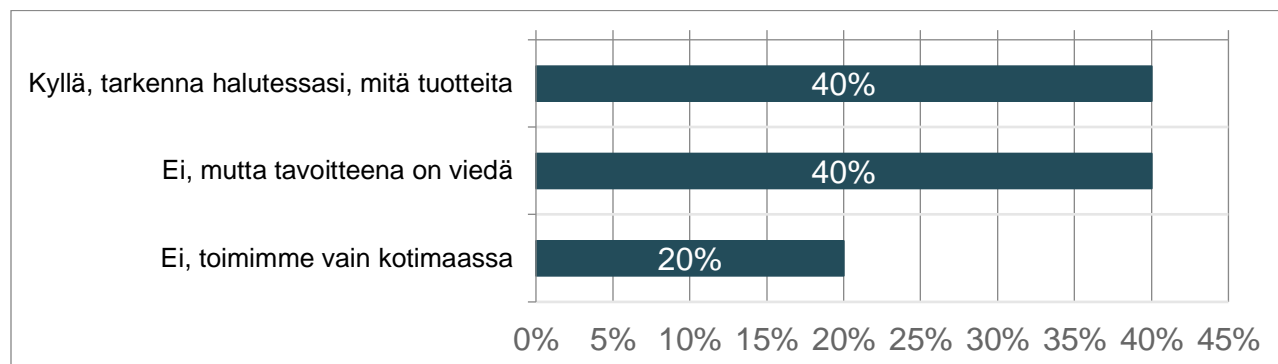
Onko yrityksellänne/organisaatiollanne tarjolla digitaalisia ja skaalautuvia koulutusratkaisuja?

Onko yrityksellänne/organisaatiollanne kiinnostusta tai tavoitteena kehittää digitaalisia ja skaalautuvia koulutusratkaisuja?

Viedäänkö edellä mainitseminen tuotteita / palveluja jo ulkomaille?

74 % organisaatioista ja yrityksistä tarjosi digitaalisia oppimiskäytäntöjä ja 86 % tarkoituksena oli kehittää niitä eteenpäin. Vastaajien digitaaliset tuotteet ja palvelut olivat mm. oppimisympäristöjä, opetusmateriaaleja, verkkokoulutuksia sekä robotiikkaan liittyviä opetusratkaisuja.

Niistä organisaatioista ja yrityksistä, jotka toteuttivat digitaalisia koulutusratkaisuja, 40 %:lla toimintaa oli ulkomaille ja 40 % se oli toiveissa. 20 % ilmoitti keskittyvänsä ainoastaan operoimaan kotimaassa. Kiinnostusta laajentaa toimintaa kansainväliseksi löytyi.

Yhtenä ScalED-hankkeen aktiviteettina toteutettiin digitaalisten tuotteiden yhteiskehittämisen teemapäivä. Teemapäivä toteutettiin COVID-19 tilanteesta johtuen etätapahtumana. Teemapäivän tavoitteena oli aloittaa kartoituksen pohjalta syntyvien vastausten pohjalta digitaalisten koulutusratkaisuiden yhteiskehittäminen ja uusien tuotteiden tuotekehitys.

Yhteiskehittämisen teemapäivässä 17. helmikuuta 2022 oli 45 osallistujaa. Kiinnostusta alueelliselle yhteiskehittämiselle löytyi siis runsaasti. Jatkotyöskentelyssä yhteiskehittämisen haasteeksi nousivat yritysten ja koulutusorganisaatioiden erilainen työtahti ja erilaiset tavoitteet. Yritysten oli vaikea löytää resursseja rauhallisesti etenevään kehitystyöhön, jonka ansaintamahdollisuudet olivat tulevaisuudessa. Yksi yrityksistä tarjosi kehitystyötä maksullisena palveluna, mutta siihen ei ollut tuotekehitystyön tässä vaiheessa ollut mahdollisuuksia. Todettiin, että mahdollinen toimintamalli yhteistyölle tulevaisuudessa voisi olla skaalautuvan digitaalisen koulutusalan hankkiminen yritykseltä alihankintana.

Potentiaali skaalautuvien digitaalisten koulutusratkaisuiden tuottamiseen

Pohjois-Pohjanmaan alueen potentiaali skaalautuvien digitaalisten koulutusratkaisuiden tuottamiseen on selvästi nähtävissä. Alueella on monia julkisia oppilaitoksia ja organisaatioita, joiden perustehtävään kuuluu laadukkaiden digitaalisten oppimiskäytäntöjen tuottaminen

opiskelijoilleen. Haasteena koulutusvientiin peilaten on koulutusratkaisuiden kaupallistaminen sekä ansaintalogiikan muodostaminen niin, että koulutusratkaisuiden myynti kansainvälisille markkinoille olisi taloudellisesti kannattavaa. Yleisesti Suomessa on totuttu koulutuksen rahoittamiseen julkisin varoin, eikä kansallisesti koulutuspalveluja myydä järin suurella volyymillä. Tällöinkin vain erityistapauksissa. Tärkeänä ratkaistavana seikkana on muodostaa palvelut niin, että kohdemarkkinoiden tarve voidaan täyttää sekä samalla tehdä kestävä liiketoimintaa. Tämä vaatii ratkaisuja ja pohdintaa skaalautuvuuteen liittyen.

Teknistä ja pedagogista osaamista Pohjois-Pohjanmaalta löytyy sekä julkiselta- että yksityiseltä sektorilta. Pohjois-Pohjanmaa on tunnettu ICT-alan osaamisestaan ja suomalainen koulutus yleisesti pedagogisista ratkaisuistaan. Tuotekehityksen kannalta olisi tärkeää saada muodostettua koulutusratkaisuja, joissa säilyy suomalainen laatu ja pedagoginen erityisosaaminen kustannustehokkaasti niin, että tuotteita voidaan skaalata isoille joukoille taloudellisesti kannattavasti. Toisena vaihtoehtona on eksklusiiviset ja kalliimmat koulutukset, joissa tuotteen arvo muodostuu esim. henkilökohtaisen ohjauksen määrästä. Potentiaalın valjastaminen vaatii strategisia päätöksiä ja panostusta, jonka tulee pohjautua markkinatutkimukseen sekä alan tarpeiden ja trendien pohjalle.

Alueen koulutusvientiyritykset ovat pieniä- tai keskisuuria yrityksiä, joilla on pääsääntöisesti toimintaa myös kotimaassa. Tavoitteena kuitenkin on kasvattaa kansainvälistä liikevaihtoa. Yhtenä ratkaisuna liiketoiminnan volyymin kasvattamiseen voisi olla laaja yhteistyö alueen yritysten- sekä julkisten organisaatioiden kanssa. Monet kilpailijat kansainvälisillä markkinoilla ovat kokoluokassaan eri tasolla suomalaisiin toimijoihin verrattuna.

Kiinnostus ja potentiaali kansainvälisten kehitysrahoittajien projekteihin

Kehitysrahoittajien hanketoimintaan osallistumisella tarkoitetaan hankkeen kontekstissa suurten kansainvälisten ja kansallisten rahoittajien kuten maailmanpankin, alueellisten kehitys pankkien sekä EU:n ja YK:n kehitysprojekteihin osallistumiseen erillisesti määritellyllä roolilla. Kansainväliset kehitysrahoittajat, kuten YK, Maailmanpankki, alueelliset kehitys pankit ja EU, ovat merkittäviä rahoittajia kehittyvillä markkinoilla: ne rahoittavat projekteja kehittyvissä maissa miljardeilla euroilla vuosittain. Tästä rahoituksesta suuri osa menee infrastruktuuriprojekteihin sekä tuotteiden ja palveluiden hankintoihin. Nämä hankinnat tarjoavat yrityksille merkittäviä mahdollisuuksia. Hankintaprosessit ovat läpinäkyvämpiä kuin kehittyvien maiden omat tarjouskilpailut yleensä, mikä lisäksi hankkeille on taattu rahoitus tarjouskilpailuvaiheessa, mikä ei aina ole itsestään selvyyttä kehitys maiden omissa investointihankkeissa. Yhteensä kyse on arviolta n. 150 miljardin euron vuosittaisista globaaleista kehitysrahoitusmarkkinoista (UM, Opas kehitysrahoittajien hankintoihin, 2019). Kansainvälisessä vertailussa Suomen osuus näillä markkinoilla on verrattain pieni.

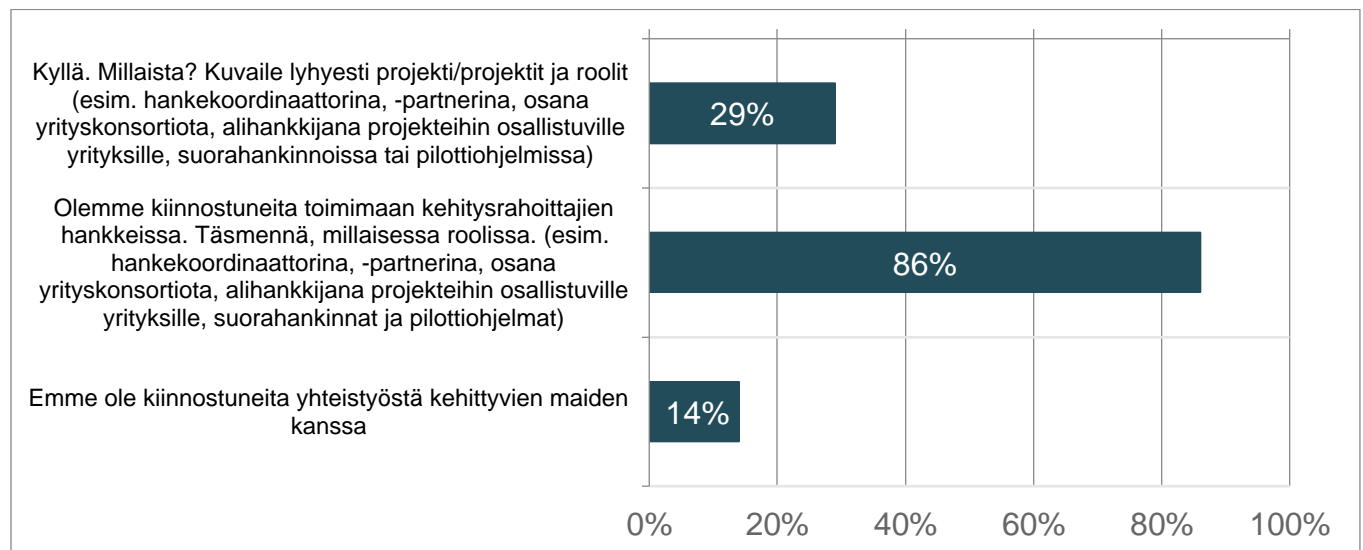
Suomen koulutusjärjestelmän maine kansainvälisesti luo suomalaisille toimijoille hyvän lähtökohdan koulutusalan projekteihin. Suomalaisten toimittamia koulutukseen liittyviä ratkaisuja ovat olleet mm. oppimisalustat, mobiilioppimispalvelut ja teknologiainnovaatiopalvelut. Suomalainen osaaminen ja laatu vastaavat erityisesti YK:n Social Development Goal (SDG) 4:n (Hyvä koulutus) vaatimuksiin.

Tahtotila ja roolit kehitysrahoittajien projekteihin

ScalED- hankkeen alkuvaiheen laajamittaisessa kartoituskyselyssä kysyttiin mm. kokemuksia, tahtotilaa, esteitä ja aihealueita kehitysrahoittajien toiminnassa. Kartoituksen tulosten perusteella oli tarkoitus rakentaa hankkeen tukitoimintoja ja asiantuntijapalveluiden fokusta vastaamaan alueen organisaatioiden kipupisteitä ja kehittämiskohteita. Kartoituksen kehitysrahoittajaosioon vastasi 28 alueen organisaatiota ja yritystä.

Kartoitukseen vastanneista alueen yrityksistä ja koulutusorganisaatioista 29 %:lla oli kokemusta kansainvälisten kehitysrahoittajien projekteihin osallistumisesta. Roolit projekteissa vaihtelivat suuresti riippuen organisaation toiminnasta, toimialasta sekä koulutustasosta. 86 % vastaajista oli kiinnostunut osallistumaan kehitysrahoittajien projekteihin.

Onko organisaatiollanne/yrityksellänne kokemusta kansainvälisten kehitysrahoittajien projekteihin osallistumisesta? Oletteko kiinnostuneita yhteistyöstä kehittyvien maiden kanssa?

Vastaajien toivomat roolit projekteissa olivat seuraavanlaisia:

"Hankekumppanina tai alihankkijana, osana konsortiota. Myös pilotointi."

"Ei ole kokemusta, mutta on käyty keskusteluja muiden kansallisten toimijoiden kanssa. Oma kokemus on, ettei kannata liian monimutkaista kokonaisuutta rakentaa ja toisaalta käytännön realiteetit tulee huomioida."

"We are open to all kinds of roles available."

"Yhteistyö kehittyvien maiden kanssa kiinnostaa osana koulutusvientiä."

"Olemme kiinnostuneita toimimaan hankepartnereina ja osana toimittajien joukkoa."

"Osana yrityskonsortiota tai alihankkijana: Kouluttajien kouluttajina, osallistujien kouluttajina."

"Alihankkijarooli, koska olemme pieni asiantuntijayritys ja ei rahkeita vetää koko hanketta."

"Olemme kiinnostuneita tarjoamaan oppimisympäristöpalveluamme sekä koulutusta ja konsultointia sen käyttöön."

"Toimisimme mielellämme alihankkijana."

"Hankepartnerina, osana yrityskonsortiota."

"Alihankkijana tai osana yrityskonsortiota."

"On mahdollista, mutta useat kehittyvät maat ovat vielä johtamisessaan aika alkutekijöissä ja ehkä tärkeämpiäkin oppimisasiota menee tämän edelle. Mutta jos partneri löytyy ja markkinoilla kiinnostusta meidän tuotteeseen, niin toki mahdollista."

"Olemme kiinnostuneita tarjoamaan täydennyskoulutuspalvelujamme, olemaan mukana erilaisissa hankkeissa, tutkimustyössä."

"Osana yrityskonsortiota, alihankkijana projekteihin osallistuville yrityksille."

"Ei ole kokemusta, mutta olemme kiinnostuneita toimimaan kehitysrahoittajien hankkeissa. Roolit: partnerina, osana yrityskonsortiota, alihankkijana projekteihin osallistuville yrityksille, suoramarkkinat ja pilottiohjelmat."

"Partneri ja/tai alihankkija; osana konsortiota, johon otetaan mukaan myös julkisia toimijoita: kasvatus- ja opetusalan substanssiosaaminen."

"Mahdollisesti osana yrityskonsortiota."

"Partnerina, alihankkijana."

"Eriyisesti partnerina mutta myös koordinaattorina."

"Erilaiset roolit ovat mahdollisia."

"Alustavia kokemuksia kumppanuustoiminnasta Kauko-Idässä sikäläisen koulutusyhtiön kanssa."

”Ajan salliessa olen kiinnostunut toimimaan alihankkijana projekteissa. Myös osa yrityskonsortiossa tai hankepartnerina kiinnostaa mutta tuntuu, että sen aika ei ole vielä.”

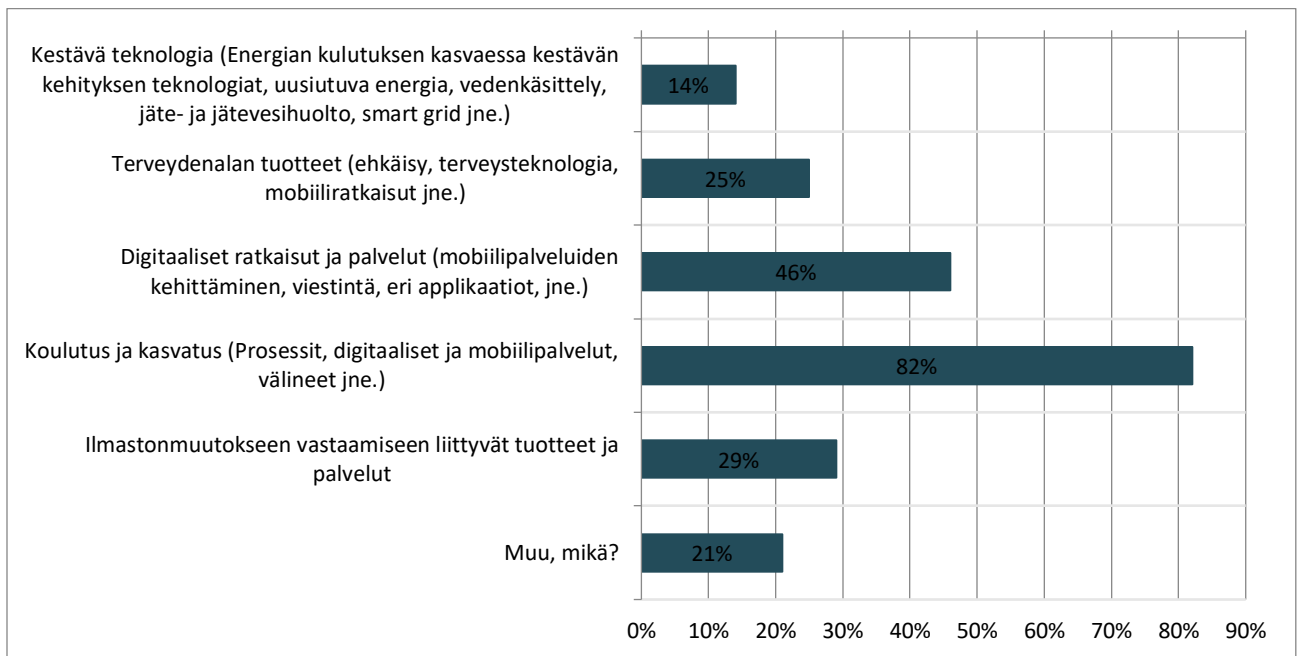
Vastausten perusteella erityisesti alihankkijan, asiantuntijan ja toteutusconsortion osatuottajan roolit kiinnostivat vastaajia. Päähakijan tai lead-yrityksen rooleja ei yleisesti nähty relevantteina.

Teema-alueet

Kansainvälisten kehitysrahoittajien hankkeiden teema-alueet ovat moninaiset. Kartoituksessa selvitettiin alueen organisaatioiden fokus aihealueita hankkeisiin liittyen.

Vastaukset jakaantuivat seuraavasti:

Mikä tai mitkä aihealueet kansainvälisten kehitysrahoittajien hankkeissa kiinnostavat eniten?

Teema-alueista kaksi nousee selvästi muiden edelle: digitaaliset ratkaisut ja palvelut (46 %) sekä koulutus ja kasvatus (82 %). Pohjois-Pohjanmaan alue on profiloitunut selvästi ICT-osaamisen alueeksi, joten tämän nouseminen esille erityisesti ei ole yllättävää. Suomi maana on tunnettu laadukkaasta ja innovatiivisesta koulutuksestaan, joten tämänkään nouseminen ei yllätä. HealthTech on myös yksi Pohjois-Pohjanmaan alueen vientituotteista.

Potentiaali kehitysrahoittajien projekteihin

Projekteihin osallistuminen vaatii erikoisosaamisen lisäksi hakuprosessin tuntemusta sekä laajaa verkostoitumista muiden toimijoiden kanssa riippuen halutusta roolista projekteissa. Vastausten perusteella voidaan tulkita, että organisaatioiden ja yritysten käsitys omasta roolista kehitysrahoittajien projekteihin on ollut mietinnässä. Haasteina jo aikaisemmin on tunnistettu referenssien, resurssien ja kokemuksen puute.

ScalED- hankkeen ulkopuolisen asiantuntijan mukaan potentiaali kehitysprojekteihin on olemassa. Tämä potentiaali olisi ensisijaisesti teknologia ja ICT-alaan liittyvissä projekteissa sekä koulutusosaamisessa tai näiden yhdistelmässä. Tärkeänä seikkana asiantuntija näkee sektoreiden selkeän määrittelyn sekä alueellisen- että kansallisen yhteistyön projekteissa. Tämä nähdään vielä tärkeämpänä kuin kohdealueiden ja markkinoiden määrittely. Fokuksen määrittely auttaa ratkaisevasti verkostojen sekä referenssien luomista, kun tavoitteet projektien teema-alueista on selvillä.

Alueellinen verkostoituminen on Pohjois-Pohjanmaalla jo hyvällä mallilla, mutta kansallisella tasolla verkostoitumista tarvitaan. Myöskin organisaatioiden sisällä tapahtuva resurssin varaaminen pitää olla kunnossa, jotta projekteihin osallistumisen prosessi hoituisi. Työresurssia vaaditaan jo verkostoitumis- ja hakemusvaiheessa merkittävästi varsinkin, jos tahtotila on olla päähakijana projekteissa.

Teema-alueista potentiaalia löytyy juuri niille osaamisalueille, joista vastaajat olivat eniten kiinnostuneita: koulutus ja kasvatusta sekä digitaaliset ratkaisut ja palvelut. Näiden kahden yhdistäminen erityisesti COVID-19 pandemian esille tuomien tarpeiden ja tulevaisuudennäkymien kohdalla avaa erittäin hyvän mahdollisuuden yhdistää tietotaito ja keskittää fokus niihin tarpeisiin.

Lähteet:

Juntunen, Timo. Haastattelu 24.8.2022

ScalED-hankkeen alkukartoitus

Nurminen, M., Suominen, K. & Sykkö, J. 2019. Opas kehitysrahoittajien hankintoihin: Käsikirja yrityksille 150 miljardin euron markkinoihin. Ulkoministeriö/Manketti Oy.

The 17 Goals, United Nations Department of Economic and Social Affairs, Sustainable Development. <https://sdgs.un.org/goals>